

„No, Aleš, ali ga češ?“

„Cem.“

Komaj je čakal, da ga utakne med zobe. Toda ni ga še zaslužil.

„No, kako se naredi? — No, čast Bogcu naredi!“

Pogledal je lepo mater in sklenil ročici. Zdaj še le je dobil krajček, vendar vsega hudega pa le še ni konec.

„Kako si rekel? — No, kako se reče zdaj?“

„Bog vam plačaj!“ zajecal je mali belosrajčnik in zasadil bele zobke v sveži kruh.

Ko so nas mati obdelili, odščipnili so še sebi skorjico in nas takole podučili:

„Glejte, otročiči, vi mislite, da vam jaz dajem kruha, pa ga vam daje ljubi Bog. Vidite, ko bi bila huda zima, bi bila pšenica pozebla; ko bi bila huda moča, bi bila segnila; ko bi Bog ne bil dal dežja, bi se bila posušila. Lahko bi jo bila toča pobila, ko je bila zrela, in ko je bila že zložena v kozolcu, bi jo bila lahko strela požgala. Bog jo je odeval, ji prilival, jo grel in varoval, da vam je pripravil kruha. Bodite mu hvaležni in prosite ga vedno lepo: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh.“

Tako so znali naša ljuba mati.

Verjemite mi: pojedel sem že mnogo kruha, tujega in svojega, toda slajši ni bil noben od materinega; slišal sem že mnogo naukov, toda ljubeznivejših ne, kot so bili materini.

Fr. K—ar.

Nesreče pastirčka Anžeta.

(Konec.)

II.

Poletenskega dneva ni bilo več. Hitro se je nagnil za solncem, in ko se je naš ubežnik prebudil iz težkega spanja in še težjih sanj, je že zlato-lično solnce priklicavalo izza gorâ večerno zarjo, da ga povêde v zaton. Dvakrat je potegnil Anže z dlanjo po zaspanem obrazu, pomel si nos in oči, iztegnil roko po rokavniku in vstal.

Ko pa se stega, čuti v hrbtu mráz in v želodcu lakoto. Dva huda mojstra to! Toda pomaga si kmalu iz zadrege. Spomni se, da ima v malhi kos kruha. Vselej ga je vzel s sabo na pašo, a danes je pozabil nanj v svoji zbežanosti. Oh, kako mu je s slastjo drčal po grlu! Nikdar še ne tako! Tako težko je čakal želodec, da bi potegnil poprej kosce vá-se, kakor so zobje izvršili svojo dolžnost. Poživil se je. Mrázilo ga je pa še. Rokavnik obleče. Malo bolje je bilo, a dobro ne. Solnce ni več gredo. Toda komaj je pregnal nekoliko lakoto, oglasi se druga sitnica — žeja. Tudi to je vedel

odgnati. Kake pol ure dalje blizo Žlečenčevega dela je studenec. Vedel je zanj, ker je očetu hodil po vodo, ko so kosili mah. Pa se napoti dalje v hrib.

Stopal je hitro, ker ga je trla žeja. S tem pa, da je urnih korakov medel v breg, ogrel se je kmalu toliko, da ga ni več mrzilo. Še predno je pol ure minilo, je bil pri studencu. S pohlepom se spusti na tla, nastavi usta pod studenec, ki je puhtel izpod skale z mahom zaraščene in sreba bistro studenčnico kakor doma siratko iz lončene sklede.

„A-a-a“, se je radostno oddahnil, ko je odtrgal usta od studenca.

Pa začne spet gledati okrog sebe. Mračiti se je jelo. Le zlatožarkasta zarja je še razpenjala zračne peroti po nebeškem svetu. V gozdu pa je bilo zmerom bolj skrivnostno. Anžeta je skrbelo in strah ga je bilo. Slišal je sicer večkrat od očeta, da strahu ni, toda strah ga je vendarle bilo. In kaj bi ga ne bilo! Saj še odrasel človek čudno pogleduje in srce ga tišči, če gre sam samcat po noči skozi gozd, kaj šele osemleten deček? Zdaj je šele prišel do spoznanja, da bi bilo vendarle boljše počakati doma očetove palice, kakor pa prenočiti tu v črnem lesu. Neprestano se je obračal in zrl okrog sebe, če ga ne bode kaj zgrabilo. Naposled mu pride na um, da je najbolje, ako gre v domači del gozda. Tam se mu je zdelo še najbolj varno. Tava torej dalje na pot in po poti do domačega dela. Ni bilo daleč — v petih minutah je bil tam. Za mejnike pa je vedel kakor oče. Tudi je bilo nekaj mahu nakošenega in na kupe spravljene. Ni bil prazna butica, naš Anže. Kup razkoplje narazen, naredi na sredi globoko kotlico, poklekne in pomoli večerno molitev. Zelo pobožno je molil topot. Saj mu je šlo tudi za kožo. Še enkrat se prav na široko prekriža in — Anžeta ni bilo več videti iz mahu.

III.

Pri Zlečenčevih se do večera niso dosti zmenili za Anžeta. Mislili so pač: lakota in noč ga že priženeta domov. Oče si je v duhu zasnoval ves načrt, po katerem bode kaznoval sina. Ni bil ravno nezanimiv ta načrt, toda ker je bil brez dejanjskih posledic, in ker Anžeta le ni bilo domov, dasi je že davno ave-Marijo odzvonilo, ne bodemo ga razkladali. Grozeči obrazi so se izpremenili v tiho žalost in skrb, vzlasti skrbечи materi je hotelo počiti srce. Poslali so iskat k sosedom in sorodnikom po vasi, toda nihče ni vedel kaj povedati.

Naposled so vendar-le sosedje potolažili Zlečenčeve, da naj nikar ne skrbé preveč. Anže se je najbrže zaryl v kako slamo ali seno ter ondi spi, čakajoč belega dne. Ob jutru pa se zagotovo prikaže.

Na zemljo je legla noč, Zlečenčevim pa v srca strah in skrb. Vso noč je bilo povpraševanje in ugibanje. Malo so spali.

Tanka meglica se je razpenjala drugi dan po dolini, gori pri Anžetu pa je ni bilo, ko se je dan zaznal. Pač je bilo nekoliko ivja po drevju, pač je precej občuten mrz dihal med drevjem, a Anžeta ni zeblo. Gozdni ptiči so se zibali na vejicah ter leno žvrgoleli; lahen severček je majal

vrhove gozdnih dreves, močna slana pa je močila mahovje in resje. Tudi Anžeta je povrh nekoliko pobelila.

Razveselil se je belega dne, s slastjo je potegnil ostrí gozdni zrak váse, stegnil roki, stegnil nogi in poskusil vtsati — — — „Uj-uj!“ zastoče bolešno. Glavo in truplo skloni po konci, toda omahne bolešno. Zbolelo ga je po vseh udih. Naposled vendar-le po vseh štirih stopi na noge. Komaj se drži pokonci. Zdaj šele čuti, da mu trebušček dela silne težave. Ude bi si upal že še kako zdravhati in utrditi, toda ta neukrotljivi želodček — ta ga tišči k tlom. Kaj se mu je neki zameril? Ali ga lakota tare? On méni, da ne. Ali se je prehladil? Mogoče. Tresoč se po vsem životu izkobaca se vendar-le iz kupove kotlice. Toda takoj mora leči v roso in nasloniti glavo na kup. Čez čas potegne z roko po rosi ter oblizne dlan. Žejalo ga je. Nekaj trenutkov leži tako, a kmalu ga jame zebsti. Trese ga kot šibo na vodi. Silno tesno mu je pri srcu in črv nemirne vesti se mu oglašá vedno huje. „Oh, oh, kaj bo z menoj? Kaj sem naredil?“ vzdihuje in kakor leščniki debele solze mu kapljajo po mehkih licih . . .

Naposled se ujunači, vstane ter gre na pot. V dve gubi se drži, nogi komaj vlačí za sabo, oblíva ga vroč pot po čelu, a vendar leze dalje. A kdo bi si mislil? Ne po poti, ki véde domov, ampak dalje koraka čez hrib.

Žolna je trkala po hrastovem dēblu, tolpa jerebic je zletela iz bukovega grmovja, zvita šoja je frčala z drevesa na drevo, tolpa vran se je kričaje vrtela v sinjem zraku, celo rjava lisica je letela čez pot za dolgo-petím mladim zajcem: a Anže je bil danes gluhi in slep za vse. — Ustnice so se mu tresle, oči gledale medlo, — še nekaj stopinj napravi in — zgrudi se na pot . . .

Omedlel je. Glava mu je obtičala na rušnji, nogi čez kolovoz, desnico zarito v prst, lovico pa ob boku. Bore Anže . . .!

Snedene vrane so krakale nad njim, kakor bi ga zasmehovale, ptiči pevci so mu peli žalostinke, kaj ko bi bilo celo bistro oko jastrebovo zapazilo njegovo šibko telesce v kolovozu? Oh, grozne misli! Toda angel-varuh varuje mlade ljudi, tudi neubogljive in uporne, da le opazijo v srcih trohico kesanja in sklepa poboljšanja. In skesano srce Anžetovo je bilo gotovo tudi Bogu všeč.

Dobro uro je že bilo, odkar se je Anže zgrudil na tla. Kar zaškripljejo cvileča kolesa. Anže jih seveda ni slišal. Vedno bliže se čuje cvilenje po kolovozu, začuje se glas: „hej!“, začujejo se volovske in človeške stopinje. Iz cvilenja je nastal ropot in, ko je na razpotju voznik krenil na drugo pot, bila je velika sreča, da ga je pot držala ravno do Anžeta, ki je še vedno nezavestno ležal na kolovozu. Žvižgal je voznik veselo, kretal za vozom in vihteč bič vedno pomalem poganjal vola-samca. Kar se vol ustavi. „No, kaj čakaš jelen, hej no!“ zakliče in počí z bičem. Vol zahrka, toda ne gre dalje po kolovozu, ampak krene s poti na stran. Vozniku se čudno zazdi, hitro skoči do vola in hoteč vola za konopec potegniti na kolovoz, obstane — ves prestrašen.

„Moj Bog, kaj pa to!“

Hitro poklekne na tla, obrne trupelce in opazi, da še sope. Ves vznemirjen ne ve precej, kaj bi naredil. Najprvo priveže vola k bukví, pa pohiti v kolovoz s klobukom po vode oziroma luže, postavi dečka na noge ter mu vlije poln klobuk za vrat. Deček se stresne, spregleda ter z zamolklim glasom zakliče: „Kje pa sem? Kaj pa je?“ Nato ga položi na tla, pod glavo mu dene svoj predpasnik, z rokavnikom ga zadene pa skoči do voza, koder je na lojterniku visela steklenica žganja s kruhom. Vzame steklenico, odpre dečku usta, vlije mu nekaj kapljic žganja na jezik — in Anže je bil kmalu krepkejši. Ko ga voznik vpraša: „Čegav je?“ odgovori mu z jecajočim glasom: „Zlečenčev iz Korita.“

Voznik je bil iz sosedne fare onkraj hriba in je šel po steljo v gozd, koder je kosil njegov brat.

Ko si je Anže nekoliko opomogel, vzame ga voznik v natočje, odveže vola ter gre dalje svojo pot. „Kadar naložim, pa te popeljem k nam“, reče mu voznik.

„Čegav si pa ti?“ popraša ga Anže.

„Jaz sem Liznikov iz Praproti.“

„Kaj pa porekó stariši, ker me ne bode domov?“ popraša Anže skrbče.

„Nič ne skrbi. Še danes pridejo po-te.“

Anže obmolkne, na srce mu spet leže kamen in vrhutega je tako slab, da bode težko brez bolezni.

Liznikova kmalu naložita voz, na sredi voza pustita kotlico in vanjo položita Anžeta. Vožnja je bila dolga in treslo se je, kakor bi vozil po samih kamnatih gručah, zakaj kolovozi po gozdih so silno hudi. Vendar je Anže nekoliko zadremal, dokler je šlo bolj po ravnem in mehkem. Zakaj žganje, kruh in voda ga je nekaj pokrepilo, mokro srajco na hrbtu pa sta mu njegova nova znanca posušila hitro na ognju, ki sta ga zakurila, in obenem Anžeta ogrela.

Ko je Liznikov dospel domov, naznanil je takoj Anžetovim sorodnikom v vasi, da so prišli ponj in naznanili Zlečenčevim v Korito, da je Anže pri njih.

Še tisti večer sta prišla Zlečenca oba z vozom po Anžeta, ki se je čez dan vsled gorke jedi, gorkote in miru že toliko opomogel, da ga je mati na vozu v naročju držeč še tisto noč spravila pod domačo streho.

V nekaj dneh je okreval. Vendar kazni ni bilo, ker se je sam dovolj kaznoval. Oče in mati pa sta ga dostikrat posvarila, češ, kam otrok zabrede, ako je trmast, neubogljiv in nepazljiv na očetove in materine besede.

Pri Zlečencu pa so odsihdob imeli tako skrbnega pastirja, da so ga drugi gospodarji kazali svojim pastirjem kot vzgled vreden posnemanja. Nesreča ga je izmodrila, ko ga ni mogla dobrohotna beseda.

P. B.—*jec.*

